

Mi Budapestünk Program

A fiatalok központú és fenntartható fővárosért.

ADOM
diákmozgalom

Mi Budapestünk Program

a fiatalközpontú és fenntartható fővárosért

Közös a jövőnk, Magyarország a hazánk, Budapest az otthonunk. Programot alkottunk annak érdekében, hogy a mi városunk szóljon rólunk, hogy Budapest követendő példa legyen az egész ország számára.

Ez az ADOM Diákmozgalom, az Egységes Diákfront (EDF) és a Fridays For Future Magyarország közös választási programja, melynek célja a budapesti diákok és fiatalok életének megkönnyítése. Programunkban olyan önkormányzati szinten megvalósítható intézkedéseket írunk elő, melyek kézzelfogható előnyökhöz juttatják a diákságot, fiatalságot. Úgy gondoljuk, hogy az önkormányzatoknak dolga, hogy mindent megtegyen a városa/kerülete/települése ifjúságának segítségével, célunk, hogy az önkormányzatok minél több költségvetési forrást fordítsanak a fiatalokra – vagyis ránk.

Szervezeteink évek óta harcolnak oktatási, illetve környezetvédelmi reformokért. Részsikereket ugyan elértünk, céljaink valódi megfontolása a kormánynak ezekben sem volt. Releváns követelésekre uszítás volt a válasz – számtalanszor bebizonyosodott, hogy a kormány nem kíváncsi az érdeküket érvényesíteni kívánó állampolgárookra. Mi magunk is meguntuk a fallal folytatott intenzív párbeszédet. Az önkormányzati választások alkalmat adnak arra, hogy olyan, minket képviselni hivatott politikusokat vegyünk rá arra, hogy a közös pénzünket értelmesen költse el, akik netalántán nyitottak lennének ilyenre. Programunkat felajánljuk az összes Budapesten induló polgármester- és főpolgármester-jelöltnek. Azokat a jelölteket támogatjuk az önkormányzati választásokon, akik elfogadják programunk tartalmát, és felelős módon, számonkérhetően vállalják az abban szereplők teljesítését. Amennyiben több, ugyanazon posztért induló jelölt támogatná a programunkat, további (felelős) vállalások, valamint a közéleti múltja, teljesítménye, támogatottsága, együttműködési készsége, a korábban általunk megfogalmazott oktatási, környezet- és klímavédelmi célokkal kapcsolatos állásfoglalásai alapján fogunk dönteni. Támogatásunk addig a pontig tart, amíg az adott képviselő tartja a vállalásait. Amennyiben azokat megszegi, támogatásunkat megvonjuk, a nyilvánossággal és más nyomásgyakorlási eszközökkel fogunk az adott szereplővel szemben fellépni.

A programnak két fejezete van. Az első a főpolgármesterre, vagyis Fővárosi Önkormányzatra vonatkozik, a második pedig a kerületi önkormányzatok és azok polgármesterei által teljesítendő programpontokat foglalja magába. Mindkettő fejezet tartalmaz általánosan követendő elveket, valamint konkrét intézkedéseket. A konkrét intézkedések mindkét fejezetben minimálisan módosíthatók, igazíthatók, a kerületi önkormányzatok esetében minden kerületnek a lehetőségeit

figyelembe véve szabjuk meg elvárásainkat – tehát a kerületek esetében kerületenként egyedi megállapodásokra törekszünk

Szervezeteink **félévente** ellenőrzik, hogy az adott jelölt megfelelően teljesíti-e a vállalásait. Amennyiben 2 év elteltével a vállalások 40%-a, 4 év után pedig 85%-a nem teljesül, a támogatásunkat megvonjuk. A programunkban megszabott kérések értelmezése nem egyéni feladat, kiskapus megoldásokat nem fogadunk el.

I. Fejezet: elvárásaink a Fővárosi Önkormányzat felé

Általánosan követendő elvek

Elvárjuk, hogy az ebben a szekcióban előírt elveket az általunk támogatott jelölt minden szavazásnál és megnyilvánulásánál vegye figyelembe. Ugyan az itt leírtak nem számszerűsíthetőek, be nem tartásuk vagy megszegésük evidensek lesznek mind számunkra, mind a közvélemény számára. Amennyiben az általunk támogatott jelölt a későbbiekben ezekkel az alapelvekkel ellentétes politikát folytat, a támogatásunkat megvonjuk.

- I. A fiatalokat és diákokat érintő kérdések meghozatalakor minden esetben vegyék figyelembe a Budapesti Diákönkormányzat véleményét.
- II. Kérjük a Fővárosi Önkormányzatot, hogy a döntéshozatal és a források megítélése során helyezze előtérbe a fiatalok és diákok érdekeit az anyagi megfontolásokkal, profittal szemben.
- III. Kérjük, hogy a Fővárosi Önkormányzat tegyen meg minden tőle telhetőt a Budapesti Diákönkormányzat képviselő-választásának sikeres lebonyolításáért.
- IV. Elvárjuk, hogy a Fővárosi Önkormányzat ne engedélyezze a kerületi zöldterületek mennyiségi csökkenését vagy minőségi romlását, és törekedjen újabb zöldfelületek létrehozására.
- V. Elvárjuk, hogy a Fővárosi Önkormányzat a diszkrimináció minden formáját mellőzze.
- VI. Kérjük, hogy a Fővárosi Önkormányzat döntéseivel a lehető legtöbb csoport érdekeit képviselje és a döntéshozatalhoz egyeztessen az összes érintett csoporttal.
- VII. Elvárjuk, hogy a Fővárosi Önkormányzat vegye figyelembe a nemek közötti egyenlőséget.
- VIII. Kérjük, hogy a Fővárosi Önkormányzat döntései meghozatalakor, eseményeinek szervezésekor legyen tekintettel a hozzáférhetőség és a megközelíthetőség alapelveire!
- IX. Kérjük, hogy a Fővárosi Önkormányzat a különböző rendezvények szervezésénél legyen figyelemmel a különböző társadalmi csoportok igényeire, lehetőségeire.
- X. Kérjük, hogy a Fővárosi Önkormányzat tartsa tiszteletben az Országos Közös Akarat Civil Védjegyében megfogalmazottak szerint:
  - A. az emberi méltóságot,
  - B. az épített és természeti környezet védelmét, a megújuló energiaforrások megtalálását és használatát, a tiszta, biztonságos levegő, élelmiszer és víz biztosítását, védelmét,
  - C. az oktatás és a kultúra szabadságát,
  - D. a lelkiismereti, vallási és kisebbségi jogokat,
  - E. a szabad és független, a tényekre épülő médiát,

- F. az önkormányzatok konstruktív együttműködését,
- G. a munkavállalói, szakszervezeti jogok biztosítását,
- H. az egészségügyi és szociális rendszer fejlesztését,
- I. a lakhatás biztosítását, a rászorulókat támogatását,
- J. az önkormányzati tevékenység átláthatóságát, az érintett lakosság rendszeres tájékoztatását és bevonását a döntések előkészítése, lebonyolítása és ellenőrzése folyamataiba,
- K. az európai jogok és kötelezettségek érvényre jutását,
- L. európai uniós tagságunkat.

I. I. Budapesti Diákönkormányzat

A demokrácia íge, nem főnév, a tettekben mutatkozik meg igazán. Ezért tartjuk fontosnak a tudatos, a környezetük történéseire nyitott, cselekvő állampolgárok kinevelését. Egy újabb eszközt szeretnénk adni a fiataloknak, hogy aktívvá tegyék a demokráciánkat. A Budapesti Diákönkormányzat értékes tapasztalatokkal gazdagíthatja a tenni vágyó diákokat és értékes javaslatokkal látná el a városvezetést az ifjúsági ügyekben. A városi szintű diákképviselőt megmutatkozna a mindennapokban, mert beleszólhatnánk, ha rólunk döntenek. Élhetőbb város, fiatalokról szóló programok és több lehetőség terem a Budapesti Diákönkormányzati képviselők szava nyomán, mert ezt eredményezi, ha hagyjuk az érintetteket bebeszólni és végig is hallgatjuk őket. Semmit rólunk, nélkülünk!

Célja, feladatai

A jelenlegi iskolarendszerben minden iskolában általános iskola 5. osztálytól kezdve diákönkormányzatokban elvileg képviselhetik a tanulók saját érdekeiket. Általános- és középiskolás diákönkormányzati képviselőként kerületi diákönkormányzatba vagy az Országos Diákszövetségbe képesek feljebb vinni a budapesti diákok ügyét. Kerületi diákönkormányzat sajnos sok helyről hiányzik vagy nem funkcionál megfelelő intenzitással. Az országos diákszövetség a csonka jogkörei mellett azért sem alkalmas a budapesti fiatalok problémájának megoldására, mivel helyspecifikus ügyeket nem kezel fel. Így jogosan merül fel a kérdés, mi a helyzet a budapesti diákokkal? A válasz egyszerű: **ma Budapesten nincs valódi diákképviselőt.** Ezen viszont nekünk eltökélt célunk változtatni.

A Budapesti Diákönkormányzat létrehozása számos gyakorlati haszonnal bír. Egy független, városközpontú, átlátható diákképviselői szerv tűzné zászlójára a fővárosi fiatalság ügyét. Segítené a középiskolák közti információáramlást, képviselné a diákok érdekeit a mindenkori fővárosi döntéshozók felé, valamint városi szintű informatív, kulturális vagy szórakoztató célú rendezvényeket is szervezne. Feladata lenne egészségvédelmi, kortárssegítő programok megvalósítása, koordinálása, önkéntes munka kezdeményezése. Emellett egy visszatérő problémát, az általános információhiányt is csökkentené. Tájékoztatást adna a felvételi időpontokról, ösztöndíj lehetőségekről, hazai és külföldi oktatási lehetőségekről. Sőt, más városok (Miskolc, Szombathely, Pécs) városi diákönkormányzataival is információt, tapasztalatot cserélne, illetve kooperálna. Célunk egy Diákszövetség létrehozása, ahol az említett kérdéskörökről és még sok másról személyesen is lehetne tudakozódni.

A Diákszövetségnek csupán egyik funkciója lenne az információközpont szerep. Emellett közösségi térként funkcionálna, amiből ez a város sajnos nagy hiányt szenved. Ez egy olyan díjmentesen használható, diákok által fenntartott több szobás helyiség lenne, ahová különböző eseményeket, például filmklubot, képzést, slam poetry estét lehet szervezni, vagy csak beülni iskola után. Ugyanide lehet szervezni szociálisan hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő diákok részére szabadidős, szocializációs, integrációs programokat, tréningeket, képzéseket is.

A Budapesti Diákönkormányzat feladata lenne nemcsak befelé, de kifelé is kommunikálni. Transzparens honlapon és social media felületein lehetne majd nyomon követni a szervezett programokat, az ülések jegyzőkönyveit, a legújabb választások eredményeit.

Diákképviselők választása

A fentebb említett általános- és középiskolai diákönkormányzatok sokféle módon működnek, de jellemzően 5. osztálytól kezdve félévente 2-2 DÖK képviselőt választanak az osztályok. Mi ezt a rendszert folytatva iskolánként 2 diákönkormányzati képviselőt javasolnánk kiválasztásra, mint kerületi küldött. A kerületi választáson a küldöttek indulhatnak és szavazhatnak. Jogosultak választási beszédet mondani, kampányt indítani, az ellenkampány viszont tilos. A küldöttek egyeztethetnek az iskolájuk diákságával, DÖK-ével a jelöltek megismerése után, a szavazás előtt. A végcél, hogy megválasszák a kerületük képviselőjét. Ő egyedül fogja képviselni a kerületében található iskolák érdekeit, igényeit, ötleteit a 23 fős Budapesti Diákközgyűlésben.

A Budapesti Diákközgyűlés egy döntéshozó szerv, melynek az élén egy általunk megválasztott Diákfőpolgármesteri Bizottság áll. A Bizottság tagjai egymás közt osztják meg a feladatokat, húzzák meg a szerepkörök határvonalait. Cél, hogy senki ne legyen túlzottan leterhelve, és elkerüljük a „one man show”-t is. A Bizottság tagjai lesznek azok, akik összehívják a közgyűlést (ciklusonként legalább kétszer), megszavazhatják a napirendi pontokat, képviselik a szervezetet a sajtó és a Fővárosi Önkormányzat, valamint a Fővárosi Közgyűlés felé. Szintén a feladatköreik közé tartozik a különböző szakbizottságok felállítása, hogy ők később informáló, eseményszervező, kapcsolatépítő munkát láthassanak el. A korábban említett közösségi térként funkcionáló Diákközpont üzemeltetése is többek között az ő felelősségük.

Közgyűlésben betöltött szerepe

A Budapesti Diákönkormányzat egy olyan érdekképviselői szerv, amely **kihasználja az önkormányzatiság adta lehetőségeket** Minden közgyűlésen megvitatott, fiatalokat érintő kérdésben van véleményezési joga, különös tekintettel a diákügyekre, a lakhatási és zöld ügyekre. Fontos, hogy egy újabb platformon szólalhasson fel a fiatalság, hogy jobban figyelembe vegyék a szempontjaikat a döntéshozatal során. A közösségi költségvetésbe a Diákönkormányzat testületileg javaslatokat tehet, hogy elősegítse annak népszerűségét és megvalósulását, mellette kampányt indíthat.

I. II. Diákkezdvezmények

Budapesten drága diáknak lenni. Drága a kultúra, drága a kikapcsolódás, drága az étkezés, drága az egészség, drága minden, ami pénzbe kerül, mivel nem főállásban dolgozunk, hanem tanulunk. Ha pedig minden drága, hajlamosak vagyunk a legegyszerűbb, legolcsóbb opciókat választani az imént felsoroltakból. Ez viszont azt eredményezi, hogy a diákság számos Budapest által kínált lehetőségtől marad távol.

A fent vázolt problémákra keres megoldásokat a Mi Budapestünk Program „Diákkezdvezményekre” vonatkozó fejezete. Azt gondoljuk, hogy egy önkormányzatnak kötelessége elősegíteni a diákok kulturálódását, minőségi időtöltését. Akkor fognak a diákok magasabb kulturális értékű programokra járni, ha az nem meríti ki a zsebpénzüket vagy keresetük legjavát. Ha nem elérhető számukra a minőségi időtöltés, akkor értelemszerűen kevésbé nívós módon foglalják el magukat.

1. Színház

A Fővárosi Önkormányzat – nagyon helyesen – számos független színházat üzemeltet. A színház a magyar kultúra egyik legfontosabb eleme, viszont sajnos a súlyos forráshiány miatt a színházjegyek ára egy átlagos diák zsebpénzéhez képest magas, így a diákság nagy része nem, vagy csak ritkán jár színházba.

Kérjük ezért, hogy a Fővárosi Önkormányzat finanszírozza legalább 5000 középiskolás diák színházjegyét évente egyszer. Egy diáknak évente egyszer legyen lehetősége regisztrálni. A látogatható előadásokat pedig minden esetben az adott évben érvényes kötelező olvasmányokból válasszák ki. A program népszerűsítése során a Fővárosi Önkormányzat (vagy az ebben illetékes szerv) működjön együtt külkerületi iskolákkal és olyan civil szervezetekkel, amelyek anyagilag hátrányosabb helyzetben élő fiatalokkal foglalkoznak.

Egy ilyen programponthosszú távon nem csak azért éri meg, mert a diákok kulturálódását segíti elő, hanem mert olyan emberek ismerkedhetnek meg a színházzal, akik előtte nem voltak még, és amennyiben tetszik nekik, abban az esetben nagyobb valószínűséggel költenek jegyvásárlásra a jövőben.

2. Mozi

A Fővárosi Önkormányzat a színházakhoz hasonlóan több Artmozit is működtet. A mozik esetében a jegyárak valamivel megfizethetőbbek, viszont a mozikat mint intézményeket, egyre inkább kezdik kiszorítani a különböző streaming szolgáltatások és más online lehetőségek. Mindezekon felül a mainstream, piaci alapon újonnan egyre inkább teret nyerő filmek többségének

a szellemi értéke csekély. A moziba járás közösségi és művelődési aspektusainak háttérbe szorulása komoly veszteség korunk ifjúságának. Ezért kérjük a Fővárosi Önkormányzatot, hogy

- Hozzon létre szakemberek segítségével egy olyan filmszelekciót, amelyben egyaránt kapnak helyet magyar és nemzetközi alapművek!
- Ezen a listán szereplő filmekre járjon permanens extra diákkedvezmény (a mindenkori felnőtt jegy $\frac{1}{3}$ -a), valamint kötelezze a mozikat, hogy legalább hetente egy alkalommal játsszák ezeket a filmeket 17.00 után!
- Tartson évszakonként diákkedvezményeket, amikor az Artmoziknak egy adott hét minden napján legalább egyszer vetíteniük kell egy filmet a meghatározott kedvezményes filmszelekcióból 17.00 óra után!
- Csökkentse a SuliMozi-vetítés árát 1000 forint/főre (inflációkövetően)!
- Fordítson forrásokat a filmszelekcióból választott vetítések hirdetésére!

3. Kiscelli Múzeum

A Kiscelli Múzeum népszerűsége a fiatalok körében sajnos nem olyan magas, mint amekkora az ott tartott kiállítások minősége alapján lehetne. A múzeum népszerűsítése érdekében kérjük, hogy a Fővárosi Önkormányzat csökkentse a diákkjegy árát a mindenkori felnőtt belépőjegy árának $\frac{1}{3}$ -ára. Ez egyrészt ösztönzőként hat, másrészt, ha így a többi diákkedvezmény között megjelenik ez a lehetőség is különböző platformokon, akkor sokkal több ember megismerheti a múzeumot.

4. Az uszodák, a fürdők és a BKK bérlet

A Fővárosi Önkormányzat rengeteg gyógyfürdő fenntartásában vesz részt, ám a diákság körében egyáltalán nem népszerű időtöltés a fürdőzés – leginkább fel sem merül, mint potenciális szabadidős tevékenység. Kezdeményezzük, hogy a Fővárosi Önkormányzat jutalmazza fürdőjegyekkel, valamint kerületi a kerületi önkormányzatokkal együttműködve uszodajegyekkel a tömegközlekedést használó diákokat. Egy ilyen intézkedéssel az Önkormányzat nemcsak a fürdők népszerűségét növelné a diákok körében, hanem ösztönözné is őket a fenntartható közlekedési eszközök választására, valamint a jegyvásárlás kihagyására leginkább hajlamos réteget¹ a bliccelés mellőzésére.

Egy ilyen programnak többféle megoldása is lehet. Lehet fürdőjegyet ajándékozni meghatározott mennyiségű bérlet megvásárlása után, vagy meghatározott mennyiségű QR-kód beolvasása után, stb. A jutalmazás menetét nem kívánjuk megszabni, de szívesen részt veszünk annak kidolgozásában.

---

¹ [BKK 2023](#)

5. Egyéb kedvezmények

Elvárjuk, hogy minden Fővárosi Önkormányzat által szervezett, belépődíjas kulturális vagy egyéb típusú rendezvény esetében a diákoknak legyen lehetősége kedvezményes jegyet venni, amely minimum 50%-al olcsóbb, mint a felnőttjegy.

I. III. Pályázható lehetőségek és ösztöndíjak

Pályázható művészeti lehetőségek

Fiatal feltörekvő művészként egyre nehezebb kiemelkedni, kellő kapcsolati tőke nélkül rettentően kevés lehetősége van azoknak, akik alkotásaikat be szeretnék mutatni. Rendkívül fontosnak tartjuk a fiatal művészek ösztönzését, egy világvárosnak kiemelt felelőssége van egy minőségi kulturális közeg kialakításának elősegítésében. Kérjük ezért, hogy a Fővárosi Önkormányzat által fenntartott művészeti tereket nyissa meg diák- és fiatal művészek előtt ahol csak lehetőség van rá, hogy elősegítse a budapesti fiatal művészek érvényesülését, és kultiválja a budapesti művészet sokszínűségét.

Kérjük, hogy a Deák17 Galériában minimum 4 havonta legyen lehetőség pályázat útján kevés tapasztalattal rendelkező, fiatal feltörekvő művésznek vagy művészeknek arra, hogy alkotásaikat ingyen kiállítsák.

Kérjük, hogy a Városmajori Szabadtéri Színpadon legyen lehetőség pályázat útján diák előadó művészeknek (úgy mint zenekaroknak, stand-up-osoknak, slam poetry-seknek, színhátszó csoportoknak stb.) fellépni 2 hetente minimum egyszer ingyen.

Kérjük, hogy szabadtéri kiállításokon a Városháza előtt minimum 3 havonta egyszer legyen lehetősége kiállítani fiatal feltörekvő művészeknek (fotó/grafika/képzőművészet kiállítás).

Fővárosi művészeti ösztöndíjprogram

A feltörekvő művészek kreativitásának nem csak a kiállító/előadó terek hiánya szabhat gátat, hanem az anyagiak is gyakran korlátozó tényezőként jelennek meg (bár a kettő össze is függhet). Kérjük ezért, hogy a „Józsefvárosi Művészeti Ösztöndíjprogram Balogh Lajos emlékére” mintájára a Fővárosi Önkormányzat is hozzon létre egy művészeti ösztöndíjprogramot fiatal feltörekvő művészek számára. Egy ilyen program ösztönözné a fiatal tehetségeket, és olyan lehetőségeket nyújtana nekik, amelyeket különben nem kaphattak volna meg.

Megélhetés, továbbtanulás

Úgy gondoljuk, hogy mindenkit egyenlő esélyek illetnek meg az életben, mindenkinek egyenlő oktatás jár. Budapesten (és mindenhol az országban) számos olyan fiatal van, akiknek anyagi nehézségek miatt gondot okoz az egyetemi továbbtanulás. Bár ezt a problémát megoldani önkormányzati szinten nem lehet, enyhíteni mindenképp dolga a Fővárosi Önkormányzatnak.

Kérjük ezért a Fővárosi Önkormányzatot, hogy hozzanak létre egy ösztöndíjprogramot, melyen anyagi problémákkal küszködő diákok vehetnek részt.

Példa hasonló ösztöndíjprogramra a Józsefvárosi Önkormányzat által megvalósított „Ösztöndíj gimnazistáknak és egyetemistáknak!” program.

I. IV. Mentális egészség

A diákoknak különösen nagy szüksége van a mentálhigiénés segítségnyújtásra az egyre növekvő oktatási és közösségi nyomások mellett. Úgy érezzük, egyre nehezebb segítséget kapni. Szeretnénk a diákoknak biztonságos környezetet teremteni, ahol tudunk beszélni a problémáinkról, és van is lehetőség rá, hogy segítséget kapunk a megoldásukhoz. Nem szeretnénk, hogy azok, akik nem engedhetik meg maguknak a magánterápiát (Bp.-en átlagosan 20 000 Ft/50 perc) ne juthassanak hozzá a kellő segítséghez.

Kérjük ezért a Fővárosi Önkormányzatot, hogy fordítson hosszútávon jelentős forrásokat arra, hogy a budapesti diákok érdemi segítségben részesüljenek.

Diák mentálhigiéné plakátkampány

Kérjük a Főváros Önkormányzatát, hogy Budapest-szerte helyezzenek el a mentális problémákkal küzdő diákság részére segítő, megértő és elfogadó üzeneteket. Azt szeretnénk, hogy érezzék, hogy nincsenek egyedül a problémáikkal és hogy mindig van azokra segítség. Úgy gondoljuk, hogy egy lelkiileg nehéz élethelyzetben lévő személynek egy plakáton olvasható például Nem vagy egyedül... kezdetű mondat kicsit segít felismerni és tisztábban látni a helyzetét. Célunk ezzel egy empatikusabb, emberségesebb és elfogadóbb légkört teremteni a fővárosban és ezen belül főleg a külkerületekben. Reméljük, hogy ezáltal a diákok mentális egészsége kevésbé lesz tabusítva. Az üzenetek kitalálásában részt szeretnénk venni, hisz a mi perspektívánkkal ténylegesen valós problémákat tudunk közvetíteni. Kérjük, hogy diákönkormányzatokat is vonjanak be a plakátkampány megvalósításába.

Krízisvonalak

Szeretnénk kérni a Fővárostól, hogy a mentális problémákkal küzdő/bajba jutott/bántalmazott stb. diákoknak adjanak azonnali és ingyenes segítséget krízisvonalak formájában. Egy terepautával való beszélgetés igazán nagy kapaszkodó lehet kritikus helyzetben. Javasoljuk, hogy a Főváros dolgozzon együtt már meglévő krízisvonalakkal, mint például a Kék vonallal vagy más lelkisegélyszolgálatokkal. Ezen vonalak telefonszámát akár a mentálhigiénés plakátokon vagy más platformokon is népszerűsíthetnék.

Fórum

Szeretnénk kérni a Fővárosi Önkormányzattól, hogy biztosítson ingyenes, mentálhigiéné tematikájú eseményeket/fórumokat a diákság számára.

Sok fiatal folyamatos stressz és nyomás alá van helyezve, a kamaszkor és a fiatal felnőttek élete tele van kétségekkel és kérdésekkel. Szeretnénk egy átfogó eseménysorozatot, melynek a célja az, hogy iránymutatást, önmegismerést és (gyakorlati) segítséget nyújtson ebben a sokszor nehéz időszakban.

Fórum menete

Javasoljuk, hogy az egyes fórumokat egyetemista pszichológiahallgatók is tarthassák. Amennyiben megoldható, kérjük, hogy a hallgatók a foglalkozás tartását elkönnyvelhessék egyetemi gyakorlatként, ezáltal mindkét fél benefitálna a fórumokból, és a résztvevők komfortosabban éreznék magukat a kisebb korkülönbségből adódóan. Szeretnénk, ha minél színesebb és változatosabb terápiás módszerek jelennének meg a fórumokon, hisz mindenkinek más és más módszerek segítenek a leghatékonyabban. Ezek lehetnek például: interaktív foglalkozások, kisebb/nagyobb csoportos beszélgetéskörök, művészetterápiás és pszihodráma módszerek, autogén tréning workshopok.

Kérjük a Fővárost, hogy az események lebonyolításához vonja be a diákönkormányzatokat, végzős éveiben járó pszichológushallgatókat, szakembereket, kezdeményezzen együttműködést a budapesti egyetemek pszichológiai tanszékeivel, illetve Mi is szívesen segítünk.

I. V. Menza

A diákok egészséges étkezésének elősegítése rendkívül fontos a megfelelő testi és lelki fejlődés szempontjából. A Fővárosi Önkormányzat az Étkeztetési Szolgáltató Gazdasági Szervezeten keresztül több tízezer tanuló közétkeztetését biztosítja. Rendkívül fontos, hogy a diákok az iskolában minőségi, fenntartható, egészséges és nem melleleg finom étkezésben részesüljenek. A „finom” kritérium azért hatványozottan fontos, mivel ennek a kitételnek az elmaradása esetében a diákok értelemszerűen az iskolán kívül fognak ebédelni. Ebben az esetben a magas ételárak miatt a minőségi, a fenntartható, és az egészséges kritériumok valószínűleg a legtöbb esetben a háttérbe szorulnak.

Kérjük, hogy a fővárosi önkormányzat fordítson több forrást a diákok étkeztetésére. Kérjük az ÉSzGSz-t a ZeroWaste működési elv betartására, szolgáltasson minőségi és egészséges ételeket a közétkeztetés során. Valamint kérjük, hogy hetente tartsanak minimum egy húsmentes napot, illetve törekedjenek minél több húsmentes étel szolgáltatására.

I. VI. Rakpart

Azt szeretnénk, hogy a rakpart élhetőbb, zöldebb, család- és diák barátabb hely legyen, mint a folyópartok a legtöbb európai nagyvárosban.

A sokak által kedvelt Jane Haining rakpart (Pesti alsó rakpart) a lezárt nyári időszakban nehezen megközelíthető, illetve nincs kellően akadálymentesítve és zebrásítva sem, ami a közlekedést sok esetben megnehezíti. A nyári meleg és az 50 fokos beton² miatt a fiatalok főleg sötétedés után látogatják a rakpartot, vagy más kedvezőbb adottságú és zöldebb helyet választanak maguknak.

Ennek érdekében kérjük, hogy növeljék meg a rakpart környékén a zebrák számát, és hozzanak létre több akadálymentesített átkelőt! A zebrák telepítésekor természetesen a szakmai szempontok az elsődlegesek, de programunkban mi is teszünk pár javaslatot.

A Petőfi tér környékén több zebra létesítését kérjük! Javasoljuk, hogy ezt a rakpart, Petőfi tér és a Március 15. tér közötti részen realizálják, illetve távolítsák el a tereptárgyakat a könnyebb haladás érdekében, gumírozzák a villamossínek közötti felületeket, és helyezzenek ki éjszakai gyalogos forgalmat segítő világítást, emellett a rakpartra vezető útszakasz járdáit akadálymentesítsék többek között az ott található oszlopok/lámpák áthelyezésével!

Az Eötvös tér és a rakpartra vezető útszakasz környékén kérjük számos biztonsági intézkedés bevezetését! Javasoljuk a felső és az alsó rakpartot elválasztó villamossínekre zebra felfestését, valamint kiegyenlítettebb talajviszonyok létrehozását, általános akadálymentesítést, mindenki által igénybe vehető biztonságos közlekedési viszonyok kialakítását.

Kérjük a Széchenyi István tér átfogó „zebrásítását”, a központi zöldterület megközelíthetőségének és a biztonságos közlekedés érdekében. Javasoljuk gyalogos átkelők létrehozását a központi zöldterület és az MTA, Lánchíd, József Attila utca és az Eötvös tér között.

Az élhetőbb és barátságosabb rakpart tökéletes találkozási pont lehet bárkinek. Kérjük, hogy a lezárt rakpart egészen fogyasztás nélkül szocializálódhassanak a lakosok. Ez alatt azt értjük, hogy minden asztal és ülőhely fogyasztás nélkül legyen igénybe vehető. Kérjük, az asztalok környékén ipari napernyők, napvitorlák és dézsás növények telepítését, a rakpart más részein pedig párapapuk installálását.

A pezsgő rakparti élet kialakítása érdekében kérjük az utcazenélés engedélyezését, valamint meghatározott időközönként pályázat útján elnyerhető fellépési lehetőség biztosítását diákzenekaroknak, fiatal előadóknak.

---

² [BudapestBrand 2022](#)

Kérjük, hogy a rakparton legyen lehetőség a megfizethető étkezésre.

Kérjük, hogy a lezárt rakpart kialakításába vonják be a Budapesti Diákönkormányzatot, hogy a diákság szempontjai is megjelenjenek.

Támogatjuk a rakpart minél szélesebb körű felszabadítását.

Kérjük a Fővárostól a rakpart lezárásának meghosszabbítását az alábbiak szerint:

Rakpart június 1. – szeptember 30.

I. VII. Oktatás és ismeretterjesztés

Fővárosi Önkormányzat működésének népszerűsítése, demokráciára való nevelés

A magyar demokrácia állapota ismeretes. Sajnos ez azzal is jár, hogy a demokrácia működése, lényege, intézményi rendszere ismeretlen, kiváltképp a mi generációnk számára, mivel ebben a rendszerben nőttünk fel, emlékeink sincsenek, vagy csak alig vannak másíkról.

Kérjük ezért, hogy az Európai Unióhoz hasonlóan a Fővárosi Önkormányzat is szervezzen csoportos túrákat fiataloknak azért, hogy jobban megértsék a hivatal működését, lehetőségeit. Kérjük, hogy e túrák alkalmával olyan tudást is adjanak át, mellyel kézenfoghatóbbá és érthetőbbé válik a Fővárosi Önkormányzat működése, valamint a demokrácia hogyanjai és miértjei.

Tömegközlekedésre nevelés

A 21. században elengedhetetlen, hogy a gyerekek minél hamarabb megismerkedjenek és megbarátkozzanak a tömegközlekedéssel. A globális klímakatasztrófa árnyékában muszáj fenntartható közlekedési módokat használnunk. Kérjük ezért, hogy a Fővárosi Önkormányzat (vagy más ebben illetékes szerv) dolgozzon ki egy tömegközlekedésre, annak fontosságának okára vonatkozó oktatócsomagot, amit minden tanár szabadon felhasználhat. Kiemelkedően fontos, hogy kortárs ismerettel lássuk el a jövő generációt a környezetvédelemmel kapcsolatban.

Emellett kérjük, hogy a tömegközlekedési eszközöket tegyék minél gyermekbarátabbá, hogy a kisebbeknek öröm lehessen az utazás, például a már eltűnt gyerekkormányok visszahozatalával.

ÉnBudapestem alkalmazás fejlesztése

Az ÉnBudapestem alkalmazás egy jó, de még fejlesztésre szoruló applikáció. Szeretnénk, hogy a diákságnak legyen egy platformja, ahol a diákok egyszerűen tájékozódhatnak az őket érintő lehetőségekről. Kérjük ezért, hogy hozzanak létre az alkalmazáson belül egy fület (menüpontot) direkt a diákoknak, ahol hozzáférhetnek:

- az összes diákkedvezményhez és általános kedvezményhez tematikusan rendszerezve,
- megnézhetik az ösztöndíjlehetőségeket és pályázhatnak rájuk
- átláthatják a Budapesti Diákönkormányzat működését,
- értesülhetnek az azzal kapcsolatos újdonságokról,
- tudnak – választások esetén – szavazni a diákképviselőkre (amennyiben megoldható informatikailag),
- megismerkedhetnek a választásokon indulás menetéről,
- áttekinthetik az összes elérhető diák közösségi teret és az általuk kínált lehetőségeket,
- értesülhetnek minden, a diákságot érintő egyéb lehetőségről (például fellépés, kiállítási lehetőség stb.)
- A kedvezmények és lehetőségek ne csak a budapesti lakcímmel rendelkező, hanem a Budapesten tanulók számára is legyenek elérhetőek, mivel ezek a fiatalok is a városban töltik napjaik nagy részét.

Lényegében azt kérjük, hogy a programunk gyakorlatban megvalósuló részei által nyújtott előnyöket egy kattintással elérhessék és átláthassák a Budapesten élő és tanuló diákok, ezzel is biztosítva, hogy a programban foglaltak hasznosulnak is gyakorlatban.

Továbbá kérjük, hogy a Fővárosi Önkormányzat allokáljon forrásokat az applikáció hirdetésére, és külön a diák opciók hirdetésére is.

Valamint az is probléma, hogy az agglomerációban élő, de Budapesten tanuló diákok nem férhetnek hozzá jelenleg a kedvezményekhez. Kérjük, hogy az agglomerációban élő, de Budapesten tanuló diákok számára is álljanak fent ugyanazon lehetőségek, mint a budapestieknek. Ez részben azt is eredményezi, hogy az agglomerációban élő diákok több időt töltenek majd el Budapesten, vagyis több adóbevételt termelnek a fővárosban.

I. VIII. Zöld Budapest

Bevezető

A Mi Budapestünk program ezen része a fenntartható városi élet szempontjából elengedhetetlen lépések megvalósításának lehetőségeit taglalja. Mint budapesti fiatalok, szükségesnek tartjuk, hogy a fővárosban több olyan projekt induljon, amely az élhető, közös jövő, és az emberek közötti esélyegyenlőség megteremtése felé visz minket. Épített és természetes környezetünket mi magunk – akarva és akaratlanul – formáljuk. Az, hogy ezt jelenleg hogyan tesszük, kihatással lesz az egész életünkre, nem beszélve a minket követő generációkról. Nem engedhetjük, hogy gazdasági érdekek nyomán a környezetünket tönkretégyük, jogunkban áll beleszólni, milyen beruházások kerülnek megvalósításra lakóhelyünkön, hiszen ez rólunk szól. Az ember mind mentális és mind fizikai egészségére hatással vannak a terek, ahol időnk túlnyomó részét töltjük. Egy tiszta, természetközeli területekben bővelkedő, különböző élőhelyeket és élőlényeket fenntartó, közösség- és fiatalközpontú városban jobban érzik magukat az emberek, mint egy szürke, koszos, felhőkarcolókkal teli betontengerben. Budapest fejlődésének útja a mi kezünkben van.

A következő oldalakon tematikára bontva olvashatóak elvárásaink egy olyan városvezetés felé, akik nyitottak mozgalmainkkal való együttműködés felé, és hasonló elképzelésekkel állnak hozzá a mindannyiunk által szeretett városunk következő évtizedeinek alakulásához. Mindezek megvalósításához hosszú távú munkafolyamatok elindítására van szükség, ehhez pedig elsősorban a társadalom és a politikai döntéshozók elköteleződése kell, hiszen ezen folyamatokat alakítani, folytatni kell, tudjuk, ez nem csupán négy évről szól. Ahhoz, hogy ez az elköteleződés garantálva legyen, kellünk mi is, mozgalmak, szavazók, hogy számon kérjük az említett elköteleződést, az ígéreteket.

Közlekedés

A közlekedés témája egy olyan alapvető pillére a városunknak, mely mindennapjaink aprónak tűnő mozzanatait befolyásolja, azonban ugyanakkor meghatározza rugalmasságunkat, önállóságunkat is. A városvezetésnek folyamatosan dolgoznia kell a fenntartható közlekedésre való tranzíció megvalósításán. Ütemterv kell készüdjön a tömegközlekedésre használt járművek elektromossá cserélésére, a gyalogos és biciklis infrastruktúra fejlesztésére a következő években. A közösségi közlekedés népszerűsítése tovább kell folytatódjon. A diákok számára megfizethető árú bérletek, a 14 éven aluliak és 65 éven felüliek számára ingyenes közlekedés mellett a felnőtt korosztály számára is szükség van ösztönzőkre. Ezért javasolunk a „Sétálj a jövőért!” kampány megvalósítását. Javasoljuk az utóbbi években egyre népszerűbbé váló BudapestGO appon keresztüli lépésszámlálás megvalósítását, és annak lehetővé tételét, hogy adott lépésszám adott időegységben belüli megtétele esetén a felhasználóknak lehetőségük legyen kilométereiket

jegyekre, vagy havi bérletár-csökkentésre váltani. Ez a gyakorlatban körülbelül 12 000 lépés/nap, vagy közel 100 000 lépés/hét lenne, az egészséges életmód fenntartásához javasolt értékeknek megfelelően. A 12 000 lépést 1 vonaljegyre, a 100 000 lépést pedig a havi bérlet árának 25%-os csökkentésére lehet beváltani (napi 1 vonaljegyre, és havi 1 bérletvásárlásra maximalizálva). A közösségi közlekedést legkevésbé kihasználó réteget, a középkorúakat szeretnénk ezzel a lehetőséggel megcélozni, amely a legtöbbet autózó korosztály is egyben. A társadalmat érzékenyíteni kell a hosszú távon elengedhetetlen autómentes övezetek létrehozásának gondolatára. Mindezt fórumokkal, plakátokkal, alternatívák teremtésével tehetjük meg. A potenciális autómentes övezetekről készüljenek részletes tervezetek a következő 2 évben, melyeket nyilvánosságra kell hozni, és a helyi lakosok bevonásával ütemtervezni a megvalósításukat. A tranzíció időszakára pedig szükségesnek érezzük a közösségi autózás támogatását (car-sharing). Mutasson példát a Fővárosi Önkormányzat: közbeszerzési alapon kizárólag elektromos autókat vásároljon, intézményeiben dolgozók számára sürgessék a közösségi autózás igénybevételét (természetesen a közösségi közlekedés mellett), kaphassanak munkába járás révén költségtérítést ilyen alapú közlekedési formára is. Hasonló intézkedések bevezetésére ösztönözzék a többi, fővárosban működő céget is. A nyugati példákat követve alakítsák át az erre alkalmas közösségi közlekedésben használt megállókat zöld megállókká, ezzel növelve a város hűsítőkéességét, és virágokat/tápnövényzetet biztosítva a városi méhek, madarak, rovarok számára – itt gondolunk buszmegállók tetejére, oldalára (futónövények felfuttatás).

A budapesti diákság biciklizésre való ösztönzése céljából, valamint hogy a város kerékpáros infrastruktúráját jobban ki tudjuk használni, kérjük, hogy a Fővárosi Önkormányzat kezdeményezze Mol Bubi állomások telepítését az iskolák közvetlen környezetében. Több állomásra leginkább a külvárosi kerületekben van szükség. Ha a diákok látják ezt az olcsóbb, környezetbarátabb és sokszor gyorsabb közlekedési alternatívát, többen fogják választani a biciklizést, a könnyű hozzáférés is motiváló tényezőként hat majd. Kerületek, ahol sok iskola, de kevés Bubi állomás van: II., VII., X., XIV., XV., XIX. Ezek mellett kérjük, hogy a meredekebb/dombos területeken helyezzenek ki elektromos bicikli állomásokat is.

Slow (lassított) turizmus

Budapest népszerűsége turisztikai szempontból exponenciálisan nőtt az utóbbi években. Ez kifejezetten jellemző a belvárosi kerületekre, azonban minden kerületben megjelentek az AirBnb-k (rövid időre bérelhető lakások tipikusan külföldiek számára fenntartva), melyek létezése és árázása fokozza az egyébként is erősödő lakhatási válságot Budapesten, mely probléma pedig kifejezetten érinti a budapesti fiatalságot. Kérjük mind a Fővárosi, mind kerületi önkormányzatokat, tegyenek adekvát lépéseket annak érdekében, hogy az egyetemista és pályakezdő korosztálynak több esélye legyen árban és minőségben megfelelő lakhatást találnia. Jogszabályok segítségével

korlátozzák az AirBnb-k számát, és tartsák szem előtt ezeket az érdekeket új beruházások tervezésénél is. Nem luxusberuházásokra, hanem megfizethető lakásokra van szükségünk.

Budapest mindannyiunk által szeretett érték, és a turizmus gazdasági szempontból jelentős bevételt, megélhetést jelent sok budapesti számára is. Mindazonáltal a túlzott turisztikai látogatottság káros tényező is lehet a helyiek szempontjából. Erre tökéletes példák a Dunán érkező szálloda- és városnéző hajók, melyek által generált légszennyezés jelentősen rontja a Duna-parti levegő minőségét, nem beszélve a város látképéről. Javasoljuk, hogy a Fővárosi Önkormányzat, az érintett kerületi önkormányzatok bevonásával készítsen ütemtervet ezen hajók belvárosból való fokozatos kiszorítására. Legyen a budapestiek érdeke az első!

Energiakorszerűsítés

Az energiakorszerűsítés napjainkban széleskörben tárgyalt kérdés, mely Budapesten mérvadóan a lakóépületek szigetelését érinti. Az adott esetben több tíz, vagy akár száz éves házak szigetelése nem megfelelően áll ellen a klímaválság által okozott kihívásoknak – nem beszélve a tényről, hogy a lakóépületek kibocsátása a négyszerese a Budapesten közlekedő autók szennyezésének. Kérjük a Fővárosi Önkormányzatot, a kerületi vezetőségekkel együttműködve, indítson figyelemfelhívó kampányt a lakosság energiatudatosságának növelésére, melyben kapjon kiemelt szerepet a megfelelő szigetelés fontossága, és a megújuló energiahordozók használatának lehetősége városunkban. A lakóépületek szigetelésének korszerűsítése a következő évtizedek munkája lesz, azonban sürgetjük az olyan támogatások létrehozását (akár társasházak, vagy magánszemélyek számára), melyek anyagiakkal segítik a szigetelés korszerűsítését. Hozzanak létre kerületi fórumokat, ahol lehetőség nyílik beszélgetni, szakértőktől és az önkormányzattól kérdezni a témában.

A fűtési szezonra való tekintettel, fontosnak tartjuk megemlíteni az önkormányzatok szerepét az illegális tüzelés elleni fellépésben. Erősítsék meg a retorziót a hulladék-, vagy erősen légszennyező (lignit, barna és fekete szén, nedves fa) anyagok használatával szemben. Ami ennél is lényegesebb, megelőzni ezt a szennyezést: hozzanak létre tiszta, megújuló fűtési módokra való átállást segítő, zöld szociális támogatásokat.

Közterek természetvédelmi kontextusban

Az emberek otthonukon és munkahelyükön/oktatási intézményeiken kívül szignifikáns időt töltenek köztereken. Köztereink mennyisége, minősége, tisztasága és elérhetősége folyamatosan figyelemmel kísérendő. Legyen szó közlekedésről, rekreációs vagy szociális jellegű szabadidős tevékenységről, a köztérhasználat hozzáférhetősége elengedhetetlen aspektus városrendezési szempontból. A közterek fejlesztése és újonnan való létrehozása a lakosság mentális és fizikai egészségét is segíti.

Általános elvárásunk egy átfogó cselekvési terv létrehozása, melyben részletes lépéssorozatok határozzák meg a fővárosi zöldfelületi rendszer fejlesztésének mérföldköveit. Készüljön új, zöldterületi felmérésen alapuló korszerű, a város teljes területét lefedő adatbázis (például fakataszter), majd javítsák a zöldterületi ellátottság értékét – a zöld- és vízfelületek arányát növelni kell, ehhez határozzanak meg költségvetési tervet. Hozzanak jogszabályokat a fák, fasorok, fahelyek védelmére, kvóta szerint határozzák meg az új állomány telepítését. A fasortelepítésben váltsa fel a monokultúrás ültetést a több fajból álló kevert, színteztettségre figyelmet fordító állományok ültetése, melyek ellenállóbbak az egy fajra specializálódó kártevőkkel szemben. A jelenlegi zöldfelületek megújításakor, újak kialakítása során ültessenek őshonos fákat, amikor lehetséges.

A Természetvédelmi Területek (TT) védelmének tudatosítása érdekében hirdessenek programokat fiataloknak és idősebbeknek egyaránt, szakértők által vezetett túrákat, gyakorlati előadásokat, szervezzenek közös rendszeres szemétszedéseket, hiszen sokan rendszeresen látogatják ezen területeket az őket körülvevő környezetre való különös tekintet nélkül. A Természetvédelmi Területeink okkal kerültek – helyi, vagy akár országos jelentőségű (például Gellért-hegy TT a leglátogatottabb, egyben viszonylag leamortizált állapotban lévő TT) – védelem alá, fordítsunk megfelelő figyelmet és forrást állapotromlásuk akadályozására, állítsuk helyre megfelelő minőségüket. Ezek a területek jelentős szerepet játszanak Budapest klímájának alakításában, a szennyezett levegő tisztításában, és a lakosság rekreációs lehetőségeinek biztosításában, amellett, hogy diverz növényviláguk élőhelyeket biztosít a városban is előforduló vadállományoknak (melynek alkotó fajai között több területen védett fajokat találunk).

A létező nagyparkjaink állapotát hozzák rendbe, ahol szükséges, végezzenek revitalizációs munkálatokat (például Népliget). Nem kerülhetnek új épületek ezen parkokba a zöldfelület rovására. Kérjük a Fővárosi Önkormányzatot, készítsenek tervet egy új nagypark létesítéséről a következő két évben (például. Csepel-sziget csúcsánál). Írják elő a parkok területére az ott keletkező avar helybeli felhasználását, mely javítja a talajéletet.

A szúnyogirtást Budapesten ne végezzék kémiai úton, térjenek át a biológiai lárvairtásra, amint lehet (legkésőbb 4 éven belül). A kémiai irtás hatékonysága alacsonyabb a biológiaiánál, ráadásul más rovarfajokra (például méhekre), közvetetten madárfajokra is veszélyt jelent.

Az utcák tisztítására ne használjanak élővilágra káros kémiai anyagokat, sürgessék a természetes alapú tisztítószer alkalmazását. A következő két évben növeljék a szelektív gyűjtőszigetek számát, és kezdődjön meg az utcai szelektív hulladékgyűjtés is egész Budapest területén. Mérjék fel a csapadékelvezetés helyzetét Budapesten, ahol lehetséges, hozzanak létre esőkerteket és záportározókat a hirtelen csapadék helyben történő szikkasztására, tározására, mely vizet a továbbiakban öntözésre alkalmazhatnak.

IKSZ és az IKSZ-en túl

Az Iskolai Közösségi Szolgálat (IKSZ), vagyis a középiskolai évek alatt kötelezően teljesítendő 50 órás önkéntes munka rengeteg lehetőséget biztosít a fiatalok szemléletének formálására, értékrendjük kialakítására. Sok diák bizonytalan, hol tudná letölteni ezeket az órákat, nincs egy központosított platform, ahol lehetőségeit felmérheti. Ezen órák kötelező jellegét megváltoztatni nem lehet, viszont egy weboldalt, ahol társadalmi felelősségvállalásra ösztönző, eredményes, a köz számára fontos elvégzendő feladatokba vonódhatnak be a budapesti diákok, minden probléma nélkül létre lehet hozni. Javasoljuk tehát, hogy a Fővárosi Önkormányzat a kerületi önkormányzatokkal együttműködve, minket, diákszervezeteket (illetve a jövőben felálló Budapesti Diákönkormányzatot) bevonva valósítsa meg, és népszerűsítse ezt a platformot. A Fővárosi Önkormányzat által támogatott IKSZ ledolgozására alkalmas szervezetek jelentős része mindenképp a zöld jövő érdekében kell végezzenek tevékenységeket. Ennek rendkívül kézenfekvő módja a Főkert Zrt. (BKM Nonprofit Zrt.) szerződötetése iskolákkal, és a Főkerten keresztül, ezt szükségeltető esetben szakértők bevonásával lehetőséget teremteni a fiatalok számára iskoláik és lakóhelyük közelében lévő Természetvédelmi Területek, illetve helyi zöldfelületek kezelésében, karbantartásában. Akár fák és egyéb lágyszárúak ültetésébe, bármilyen laikusok által végezhető természet- és környezetvédelmi munkába becsatornázhatóak a diákok. A helyi zöldfelületek kezelésére néhány kerületben indult saját kezdeményezés a lakosok bevonásával. A többi önkormányzat indítson hasonló projekteket, használják ki a helyi iskolások bevonásának lehetőségét is. Az ezt igénylő területeken, időszakosan ismétlődő szemétszedések szervezésében, rajtuk való részvételen szintén sokat jelentene a fiatalok segítsége. A városunk rezilienciáját közösségépítéssel növelhetjük, erre kitűnő lehetőség a környezetünk közös karbantartása, hiszen természetes állapotának megőrzése és fenntartása mindannyiunk érdeke.

A környezetvédelem mellett egyéb társadalmi fókuszú tevékenység támogatását is fontosnak tartjuk az IKSZ népszerűsítésében. A Fővárosi Önkormányzat meglévő lehetőségei – Budapest Főváros Levéltára, Budapesti Művelődési Központ, Budapesti Történeti Múzeum intézményei, Deák17 Gyermek és Ifjúsági Művészeti Galéria, Fővárosi Állat- és Növénykert, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Katona József Színház, Új Színház, Vígszínház, illetve az Alacskai Úti, Halom Utcai, Kútvölgyi Úti, és Vázsonyi Vilmos Idősek Otthona – is kerüljenek fel az egyesített, általunk vízionált, önkénteskedésre ösztönző weboldalra, melyet javasolnánk kibővíteni állatmenhelyekkel,

állatmentő-központokkal, amennyiben lehetséges, egyéb múzeumokkal és közösségi terekkel. Például: Rex Kutyaotthon Alapítvány, Bolygó Közösségi tér, Kiscelli Múzeum.

Ezen felül, a társadalmi felelősségvállalásra való igény növelésében természetesen nem csak a diákság játszik fontos szerepet. A helyi közösségek összetartó-képességének erősítéséhez minden generációra szükség van. Különösen a helyi zöldfelületkezelés, Természetvédelmi Terület karbantartás, és egyéb környezetünk megővésére szervezett alkalmi, időszakos, vagy állandó munkálatokban látjuk a generációk közötti szakadék átlépésének lehetőségét. Ezért fontosnak tartjuk kiemelni a kerületi önkormányzatok szerepét a lakosság minden korosztályának bevonásában az ilyen (általuk is indított) kezdeményezésekbe.

Hulladékkezelés a fővárosban

A Fővárosi Önkormányzat dolgozzon a budapestiek által termelt hulladék minimalizálásának és feldolgozásának javítása érdekében! A hulladék keletkezésével kapcsolatban előzetesen felelősségtudatosságra kell nevelni a társadalmat. Erre javasoljuk egy digitális médiakampány létrehozása mellett, a lakosokkal közvetlen kapcsolatba lépő szakértők biztosítását, akik fórumokon és beszélgetéseken keresztül tudják közérthetően átadni a hulladéktúltermelés komplex problémáját. A Fővárosi Önkormányzat biztosítson megfelelő mennyiségű támogatást a kerületek segítésére ezen az úton. A budapestieknek ismerniük kell például a túlfogyasztás és a láthatatlan víz fogalmát, hiszen közös környezetünk védelméért csakis együtt léphetünk fel. Tudnunk kell, mire van szükségünk, és mikortól válik feleslegessé a vásárlás. Az óriáscégeket az egyszer használatos (elsősorban műanyag) tárgyak fokozatos eltörlésére kell ösztönözzük. Egyszeri funkció helyett előnyben kell részesítenünk a hosszú életű, megjavítható tárgyak használatát. A fogyasztók igényei szerint változik a piac, lassan, de biztosan formáljuk az elérhető kínálatot. A tudatos vásárlásra való figyelemfelhívás mellett a Fővárosi önkormányzat dolgozzon együtt a kerületekkel a használati tárgyak javítási lehetőségének széleskörűbb elérhetőségén (például: vállalkozók, kezdeményezések támogatása és népszerűsítése útján). Válgjon az alaptudásunk részévé a zöldhulladék-kezelésének megfelelő módszere, a komposztálás, melyet kötelező jelleggel valósítsanak meg az egész főváros területén. A budapestiek által termelt zöldhulladék és szennyvíziszap agyaggal való keverése után potenciál nyílik helyi termőföld előállítására, melyet Budapesten belül lehetne hasznosítani, a köztereken elhelyezett növények táplálására. Kérjük a Fővárosi Önkormányzatot, készítsen felmérést ennek megvalósításának lehetőségeiről, költségeiről.

A kommunális és zöldhulladék kezelés mellett említendő a veszélyes hulladékkezelés is. Az utóbbi években több kerületben csökkent a veszélyes hulladék gyűjtőpontok száma, mely helytelen hulladékkezeléshez vezet a lakossági oldalról. Kérj

Az utcákon abszurd mennyiségű eldobált csikkkel találkozunk mindennapjainkban.

Fenntartható szemlélet a Fővárosi Önkormányzat működésében

A Fővárosi Önkormányzat szemléletének tükröződnie kell az összes általa üzemeltetett intézményben, fenntartott cégeiben, saját eseményein, irodai környezetében, a lakosság felé való kommunikációban. Legyen a zöld kérdés a nulladik lépés!

Minden közintézményben (melynek üzemeltetésében részt vesz a Fővárosi Önkormányzat, például: fővárosi kezelésű épületek, iskolák, óvodák, kórházak, háttérintézmények, fővárosi cégek stb.) alakítsák ki a szelektív hulladékgyűjtéshez szükséges infrastruktúrát. A Fővárosi Önkormányzat által szervezett eseményeken ne használjanak eldobható, egyszer használatos műanyag eszközöket, ne kapjon engedélyt olyan, a fővárosban tartott rendezvény, ahol ezt az előírást nem tartják be. Ahol lehetséges, vezessék be a komposzt gyűjtését a fővárosi intézményekben, mely komposztot helyben hasznosítsanak, az elszállítás helyett.

II. Fejezet: elvárásaink a kerületi önkormányzatok felé

Budapesten 23 kerület van, természetesen nincsen az összesre személyre szabott programunk – ugyebár tanulók vagyunk. Ellenben olyan irányvonalakat, alapelveket és javaslatokat dolgoztunk ki, amelyeket eltérő módon, mennyiségben és formában meg lehet valósítani minden kerületben. A konkrét elvárásainkat a Blanketta eredményei, valamint az adott kerület lehetőségeit és adottságait figyelembe véve fogjuk megalkotni. Tehát a jelöltekkel egyéni megállapodásokat fogunk kötni, melyek kerületenként eltérnek.

Általánosan követendő elvek

Elvárjuk, hogy az ebben a szekcióban előírt elveket az általunk támogatott jelölt minden szavazásnál vegye figyelembe. Ugyan az itt leírtak nem számszerűsíthetőek, be nem tartásuk vagy megszegésük evidensek lesznek mind számunkra, mind a közvélemény számára. Amennyiben az általunk támogatott jelölt a későbbiekben ezekkel az alapelvekkel ellentétes politikát folytat, a támogatásunkat megvonjuk tőle.

- I. A fiatalokat és diákokat érintő kérdések meghozatalakor minden esetben vegyék figyelembe a Budapesti Diákönkormányzat véleményét.
- II. Kérjük az önkormányzatot, hogy a döntéshozatal és a források megítélése során helyezze előtérbe a fiatalok és diákok érdekeit az anyagi megfontolásokkal, profittal szemben.
- III. Kérjük, hogy az önkormányzat tegyen meg mindent tőle telhetőt a Budapesti Diákönkormányzat képviselő választásának sikeres lebonyolításáért.
- IV. Elvárjuk, hogy az önkormányzat ne engedélyezze a kerületi zöldterületek mennyiségi csökkenését vagy minőségi romlását, és törekedjen újabb zöldfelületek létrehozására.
- V. Elvárjuk, hogy az önkormányzat a diszkrimináció minden formáját mellőzze.
- VI. Kérjük, hogy az önkormányzat döntéseivel a lehető legtöbb csoport érdekeit képviselje és a döntéshozatalhoz egyeztessen az összes érintett csoporttal.
- VII. Elvárjuk, hogy az önkormányzat vegye figyelembe a nemek közötti egyenlőséget.
- VIII. Kérjük, hogy az önkormányzat döntései meghozatalakor, eseményeinek szervezésekor legyen tekintettel a hozzáférhetőség és a megközelíthetőség alapelveire!
- IX. Kérjük, hogy az önkormányzat a különböző rendezvények szervezésénél legyen figyelemmel a különböző társadalmi csoportok igényeire, lehetőségeire.
- X. Kérjük, hogy az önkormányzat tartsa tiszteletben az Országos Közös Akarat Civil Védjegyében megfogalmazottak szerint:

- A. az emberi méltóságot,
- B. az épített és természeti környezet védelmét, a megújuló energiaforrások megtalálását és használatát, a tiszta, biztonságos levegő, élelmiszer és víz biztosítását, védelmét,
- C. az oktatás és a kultúra szabadságát,
- D. a lelkiismereti, vallási és kisebbségi jogokat,
- E. a szabad és független, a tényekre épülő médiát,
- F. az önkormányzatok konstruktív együttműködését,
- G. a munkavállalói, szakszervezeti jogok biztosítását,
- H. az egészségügyi és szociális rendszer fejlesztését,
- I. a lakhatás biztosítását, a rászorulókat támogatását,
- J. az önkormányzati tevékenység átláthatóságát, az érintett lakosság rendszeres tájékoztatását és bevonását a döntések előkészítésébe, lebonyolításába és ellenőrzésébe,
- K. az európai jogok és kötelezettségek érvényre jutását,
- L. európai uniós tagságunkat.

II. I. Közösségi terek

Budapesten nagyon csekély azon terek száma, ahol pénzköltési kényszer nélkül lehet jelen lenni. A legjellemzőbb találkozóhelyeink kávézók, gyorséttermek vagy parkok. Előbbieknél kötelező a fogyasztás, utóbbi pedig csak időszakosan elérhető számunkra. A fiataloknak szüksége van olyan közösségi terekre, ahova el lehet menni délután házit írni, szocializálódni, egy nyugodt és komfortos helyen időt tölteni, felesleges pénzköltés nélkül. Ezért **kérjük az önkormányzatokat, hogy hozzanak létre diákok számára ingyen használható közösségi tereket.** A közösségi tereket használóknak felelősséget kell vállalnia a hely tisztaságáért, rendjéért, kellemes, elfogadó hangulatáért. Egy ilyen tér természetesen csak tisztázott szabályokkal működik. Az ilyen tereknek hatalmas közösségformáló hatással lehet a betévedő budapesti fiatalokra. Ilyen teret közösen tartunk fenn, közös céljaink összekötnék bennünket. Továbbá, tökéletes lehetőség lenne különböző programok megvalósítására, új hobbik kipróbálására. Akár organikusan, akár szervezeten indulhat olvasóköri, íróköri, tanulókör, kézműves foglalkozások vagy oktató jellegű foglalkozások, korrepetálások, lényegében bármi. A közösségi terek szakértők bevonásával történő kialakítása során az önkormányzat fordítson figyelmet a következőkre: a tér rendelkezzen olyan eszközökkel, melyek segítségével a diákok és fiatalok ki tudnak próbálni olyan dolgokat, amire egyébként nem lenne lehetőségük, a tér legyen alkalmas szocializálódásra és tanulásra egyaránt.

Ilyen térre példa a jelenleg is működő Bolygó Közösségi tér, a H52 Közösségi tér, illetve a jövőben lesz majd a Diákközpont, amiről a Budapesti Diákönkormányzat fejezetben található bővebb információ.

II. II. Sport

A diákok számára kevés ingyenes sportolási lehetőség áll rendelkezésre, főleg, ha valaki nem versenyszerűen űz egy adott sportot, egyszerűen csak saját megfontolásból, vagy a barátaival szeretne mozogni. A legtöbb esetben fizetni kell, vagy egyesület tagjává kell válni azért, hogy egy sportpályát használhassanak a diákok, pedig a sportolás kiváló stresszlevezetési lehetőség, illetve fontos a testi és lelki egészség szempontjából is.

Ezért kérjük az önkormányzatokat, hogy hozzanak a kerületük lehetőségeihez és adottságaihoz mérten:

- új ingyenes sportpályákat
- futópályákat
- kondiparkokat
- pingpong-asztalokat
- olyan terekre, ahol ez megoldható helyezzenek ki
  - kosárlabdapalánkokat és/vagy
  - focikapukat és/vagy
  - tenisz/röplabda/tollaslabda/lábtengő játékra alkalmas hálót/annak megfelelő eszközt
- új gördeszkaparkokat, vagy akár csak gördeszkások, rolleresek által használható akadályokat.

Ez elősegítené a diákok ingyenes, könnyed sporthoz való hozzáférését. A sportolási lehetőségek látványos jelenléte ösztönző hatást váltana ki, valamint megtöltené az utcákat élettel. Az utcáknak, köztereknek nem az a kizárólagos funkciója, hogy eljussunk rajtuk A-ból B-be, hanem az is, hogy ott éljünk, hogy használjuk. Ezek az új sporteszközök, létesítmények lehetőséget biztosítanak az új emberi kapcsolatok kialakításához, elősegítenék a diákok társasági és egészségtudatos életének fejlődését, valamint hozzájárulnának mentális és fizikai egészségük javulásához, testi és lelki megbetegedések megelőzéséhez. A sport növeli az önbizalmat, rendszert visz az ember életébe, aktív kikapcsolódást nyújt, közösséget épít. A mindenki számára elérhető sportolási lehetőség segít abban, hogy a mozgás mindennapjaink, és egyben életünk részévé váljon. Így egy diák több közösségi programon tudna részt venni saját korosztályával, lehetősége nyílna ingyenesen sportolni egy nehéz nap, vagy akár órákon át tartó ülés után az iskolapadban, esetleg hétvégén barátokkal, családdal.

Tökéletes példa erre a lakótelepeken országsszerte megjelenő sportolási lehetőségek. Rengeteg kihasználatlan betonos terület van a lakóházak között, melyek jelenleg nem látnak el semmilyen funkciót. Ezek zömében olyan területek, ahol nem közlekednek autók, tehát itt akár a fiatalabb sportolni vágyó gyermekek is **biztonságosan** tudnának sportolni, kikapcsolódni, élvezni a szabad levegőt.

II. III. Közterek

Fogyasztásmentes övezetek

A közkedvelt terek egyszerűen változnak át túlárazott, turistamágnes, túlszűfolt területekké. A drága boltok, kávézók és éttermek elveszik a teret az ott élőkől, és kiszorítják a kisebb jövedelmű, vagy jövedelem nélküli csoportokat (tehát többek között a diákság nagy részét) a területről. A szocializálódás lehetőségét megszünteti az ingyenesen használható ülőhelyek eltűnése, és az elviselhetetlen emberáradat. Ezért kérjük az önkormányzatokat, hogy hozzanak létre fogyasztásmentes zónákat. Ez azt jelenti, hogy jelöljenek ki területeket, ahol fogyasztás nélkül szocializálódhatnak a lakosok és fiatalok. Ez alatt szabad asztalokat, ülőhelyeket és tereket értünk. Ilyen lépések segítenének fellépni a gyengülő emberi kapcsolatok ellen, és a virtuális időtöltés helyett újra teret nyernének a közvetlen emberi kapcsolatok.

Jó példa erre a VI. kerületi Liszt Ferenc tér.

Játszóterek³

Ebben a fejezetben általános preferenciákról van szó. Természetesen a leírtak nem igazak minden fiúra és minden lányra.

A játszóterek leggyakrabban labdajátékok és csapatjátékok űzésére vannak optimalizálva. Ez főleg a játszóteret használó fiúknak felel meg, mivel általában ők játszanak fizikai erőre épülő, nagyobb csoportokban űzött játékokat. Mindeközben a lányok sokkal szívesebben vesznek részt olyan játékokban, amikben nagyobb szerepe van a ritmusnak, a test koordinációnak, az éneklésnek stb. Olyan játékokat játszanak szívesebben, melyekhez nem feltétlen kellene hagyományos értelemben vett sportpályák. Ez azt eredményezi, hogy a lányoknak gyakran a játszóterek szélére szorulva kell játszaniuk, míg a fiúk elfoglalják a nagyobb központi tereket, mivel általában a játszótereken ezek teszik ki a terület nagy részét. A fiúk átlagosan tízszer annyi helyet foglalnak el a játszótereken, mint a lányok, és gyakran zavarják is a lányok elfoglaltságát. Ráadásul a magas kerítéssel ellátott, egy, vagy kevés kijáratral rendelkező sportpályák/játszóterek elrettenthetik a fiatalabb lányokat a pálya használatól, mivel egyáltalán nem érzik biztonságosnak őket. Kérjük ezért, hogy az önkormányzatok a kerítéssel körbevett sportpályák/játszóterek esetében alakítsák ki úgy a teret, hogy mindig legalább három kijárat legyen. Kérjük, hogy az önkormányzatok hozzanak létre platformokat a játszótereken, ahol a fiatal lányoknak van lehetősége az olyan játékok űzésére, amihez nem kell pálya, valamint minden játszóteret szereljenek fel adekvát mennyiségű paddal. Ezek az intézkedések azt segítik elő, hogy a lányok ne

---

³ [WPSprague, Heinrich Böll Stiftung](#)

szoruljanak a játszóterek perifériájára. Kérjük, hogy azokon a játszótereken, ahol vannak hagyományos sportpályák (például focipálya, kosárpálya), hozzanak létre egy második játékteret horizontális vonalak nélkül, elősegítve azt, hogy a lányoknak legyen lehetőségük a biztonságos, kreatív térhasználatra, játéokra.

Sulizóna, forgalomlassítás

Budapesten 2023-ban négy iskolánál megkezdték a „sulizónák” tesztelését. Ez lehetőséget nyújt a kisebb diákoknak biztonságosan kiszállni az autóból, és eljutni az épületig. Arra kérjük a kerületi önkormányzatokat, hogy ezeket a sulizónákat terjesszék ki a többi általános iskolára is, ezzel hozzájárulva a kicsik biztonságos közlekedéséhez. Ezzel számos balesetet tudnának megelőzni, és mindenki nyugodtabban tudna közlekedni az általános iskolák környékén. Emellett kérjük, hogy ehhez hasonló forgalomlassítást vezessenek be a játszóterek, illetve a publikus sportpályák környékén is.

Zöld közterek és kerületi beruházások irányelvei

A kerületi önkormányzatok helyezzenek hangsúlyt a meglévő közterek zöldítésére, revitalizálására, újabb közterek létrehozásánál pedig legyenek külön tekintettel a természeti környezet telepítésére, majd későbbiekben annak karbantartására. A kerületi zöldterületek mennyiségét ne csökkentsék beruházások miatt. A zöldfelületeket regenerálni és fejleszteni, nem megsemmisíteni kell. A kerületi önkormányzat semmilyen esetben ne engedélyezzen olyan tervezett zöldmezős beruházás számára építési jogot, mely átminősített zöldterületen megvalósítandó. Helyezzék előtérbe a barnamezős beruházásokat! Az ingatlanfejlesztés középpontjában legyenek a leromlott városrészek, a régi iparterületek, rozsdazónák. Az ezeken a területeken jellegzetes visszahódított természetet amennyiben nem szükségszerű, ne irtsák ki, kivágásuk esetén kompenzálják az elveszett értéket más helyszínen. A beruházások tervezésénél elsőként foglalkozzanak a víz helyével a kijelölt területen – a vizet nem elvezetni, sokkal inkább helyben felhasználni szükséges. Készítsenek stratégiát a helyben történő vizek gyűjtésére és hasznosítására!

A kerületekben alkalmazzák a kizárólag a kerületi lakosok számára fenntartott parkolóhelyek felfestésének módszerét, ezzel a helyieket segítve, mint ahogy ezt néhány önkormányzat már bevezette. Ezen parkolóhelyek százalékosítva tegyék ki nagyjából a kerületben elérhető mennyiség 40%-át a következő két évben. Emellett, ahol lehetséges, bontsák fel az aszfaltot, és korábbi, már feleslegessé vált, vagy nélkülözhetőnek ítélt parkolóhelyek területén hozzanak létre több zöldfelületet (akár kiemelt növényzettel). Ilyen helyeknek a felmérését végezzék el a következő évben, az elkészült mini zöldterületek gondozásába pedig vonják be a helyi lakosságot. A kerületi önkormányzatok működjenek együtt a Fővárosi Önkormányzattal a zöld megállók megvalósításában, melyek karbantartásába szintén bevonhatóak a helyi lakosok.

Graffiti falak

Minél gazdagabb egy város művészeti világa, minél színesebbek az utcái, annál kellemesebb és izgalmasabb benne élni. Sok üres, kopár és elhagyatott hely van Budapesten, amelyek mellett akár naponta elhaladunk. Az aluljárók vagy az elhagyatott épületek üres és kopár falainak néha jól jönne egy csöppnyi szín. Fontos, hogy a fiatal generációk élhetőbb és barátságosabb közegben tudjanak felnőni – a streetart és graffiti számára felszabadított közterületek és falak kulturálisan és színvilágban is vibrálóbb Budapestet hoznának létre. Kérjük, hogy az olyan lepusztult falakon, amelyek fölött az adott önkormányzat diszponál, hozzanak létre a széles nyilvánosság számára elérhető, kreatív felületeket, melyekre bárki szabadon festhet azt, amit szeretne.

Fontos, hogy nem azt kérjük, hogy hadd „firkálhassunk” össze minél több falat. Érdeemes megnézni Budapest egyik legismertebb legális graffiti falát, a Filatorigátat, amely rengeteget ad hozzá a város egészségéhez, valamint kiemelkedő művészeti értékkel bír. Azt szeretnénk, hogy azok a fiatalok, akik szeretnék kipróbálni a graffiti vagy street artot, ne a teljes tiltással szembesüljenek, mert ennek valódi prevenció ereje nincsen, csupán azt eredményezi, hogy a fiatalok meggondolatlanul fújnak válogatás nélkül a falakra. Kérjük, hogy legyenek kerületenként falak, ahol legális az alkotás. Sok esetben nem azért fújnak az emberek illegális helyekre, mert rongálni akarnak, hanem azért, mert nagyon kevés a legális lehetőség. Még egy példa a városmajori szabad fal, ahol szintén jobbnál jobb művek születnek hétről hétre. Fontos, hogy engedjük kibontakozni a fiatalok kreativitását. Amennyiben tiltjuk, azt készítjük elő, hogy a fiatalok életük első festékszórójával egy frissen vakolt falon kezdjenek el kísérletezni – nem nehéz kitalálni, hogy ez milyen következményekkel jár.

II. IV. Pályázható lehetőségek és ösztöndíjak

Pályázható lehetőségek

Fiatal feltörekvő művészként egyre nehezebb kiemelkedni, kellő kapcsolati tőke nélkül rettentően kevés lehetősége van azoknak, akik alkotásaikat be szeretnék mutatni. Rendkívül fontosnak tartjuk a fiatal művészek ösztönzését, egy világvárosnak kiemelt felelőssége van egy nívós kulturális közeg kialakításának elősegítésében. Kérjük ezért, hogy az önkormányzat által fenntartott művészeti tereket nyissa meg diák- és fiatal művészek előtt ahol csak lehetőség van rá, hogy elősegítse a budapesti fiatal művészek érvényesülését, és kultiválja a budapesti művészet sokszínűségét.

Kérjük, hogy a kerületi művelődési házban minimum 4 havonta legyen lehetőség pályázat útján kevés tapasztalattal rendelkező, fiatal feltörekvő művészeknek vagy művészeknek arra, hogy alkotásaikat kiállítsák ingyen. Kérjük, hogy a művelődési házban legyen lehetőség pályázat útján diák előadó művészeknek (úgy mint zenekaroknak, stand-up-osoknak, slam poetry-seknek, színjátszó csoportoknak) fellépni 2 hetente minimum egyszer ingyen. Kérjük, hogy szabadtéri kiállításokon az Önkormányzat/Polgármesteri Hivatal előtt minimum 4 havonta egyszer legyen lehetősége pályázat útján szabadtéri kiállításon részt venni fiatal feltörekvő művészeknek (fotó/grafika/képzőművészeti kiállítás).

Önkormányzati művészeti ösztöndíjprogram

A feltörekvő művészek kreativitásának nem csak a kiállító-/előadóterek hiánya szabhat gátat, hanem az anyagiak is gyakran korlátozó tényezőként jelennek meg (bár a kettő össze is függhet). Kérjük ezért, hogy a „Józsefvárosi Művészeti Ösztöndíjprogram Balogh Lajos emlékére” mintájára a többi önkormányzat is hozzon létre egy művészeti ösztöndíjprogramot fiatal feltörekvő művészek számára. Egy ilyen program ösztönözné a fiatal tehetségeket, és olyan lehetőségeket nyújtana nekik, amilyeneket különben nem kaphattak volna meg.

Megélhetés, továbbtanulás

Úgy gondoljuk, hogy mindenkit egyenlő esélyek illetnek meg az életben, mindenkinek egyenlő oktatás jár. Budapesten (és mindenhol az országban) számos olyan fiatal van, akiknek anyagi nehézségek miatt gondot okoz az egyetemi továbbtanulás. Bár ezeket megoldani önkormányzati szinten nem lehet, enyhíteni mindenképp dolga az önkormányzatoknak. Kérjük ezért az önkormányzatokat, hogy hozzanak létre egy ösztöndíjprogramot, amin anyagi problémákkal küszködő diákok vehetnek részt, így segítve a diákokat, a tanuláshoz való joguk érvényesítésében.

Példa hasonló ösztöndíjprogramra a Józsefvárosi Önkormányzat által megvalósított „Ösztöndíj gimnazistáknak és egyetemistáknak!” program.

II. V. Iskolák környezetének javítása

Szelektív kukák

Kérjük, hogy az adott területben az iskolák közvetlen környezetében helyezzenek ki szelektív kukákat. Ez lehetővé tenné, hogy a diákok ne a kommunális hulladékgyűjtőket használják. A szelektív gyűjtés egyrészt pozitív hatással van a város/területek tisztaságára, másrészt környezettudatosságra ösztönzi a fiatalokat és az idősebb generációkat egyaránt. Mivel a diákok életében az iskola az egyik legmeghatározóbb hely, elengedhetetlen, hogy életük korai szakaszától kezdve találkozzanak a környezettudatos neveléssel.

Padot az iskolák elé!

Egy diák élete nem csak becsengetéstől kicsengetésig tart. Iskolaidő után sok fontos kapcsolat épülhet ki, amennyiben a tanulók környezete lehetővé teszi azt. Az iskolák előtti padok esélyt teremtenek a szocializálódásra, meglepően sok múlhat azon, hogy le tud-e ülni két ember beszélgetni iskola után. Kérjük az önkormányzatokat, hogy a terület iskolái elé telepítsenek padot, amennyiben a környezeti adottságok megengedik.

Iskolák környezetének felszerelése kerékpár parkolókkal

Sok iskola környezetében nincs kerékpártároló, ami demotiváló tényezőként hathat a biciklivel közlekedő diákok számára, hiszen a kerékpárjukat nem tudhatják biztonságban nap közben. Kérjük a kerületi önkormányzatoktól fedett és zárható biciklitárolók telepítését az iskolák környékére. A kerékpározásnak csak pozitív hatása van a diákok és a „kerület” egészségére, illetve fontos, hogy a diákok minél hamarabb „találkozzanak” a biciklizéssel mint lehetséges közlekedési eszközzel.

II. VI. Zöld kerületek

Fenntartható szemlélet a kerületi önkormányzatokban

A kerületi önkormányzatok vegyék figyelembe a fenntarthatósági szempontokat városunk infrastruktúrájának fejlesztése, a kerületi cégek és lakosok számára meghirdetett pályázatok kidolgozása során. Helyezzenek hangsúlyt a kerületi lakosság rendszeres (legalább évi egyszeri) tájékoztatására a zöldfejlesztésekkel, tervezett beruházásokkal kapcsolatosan. Ösztönözzék az embereket lokális és releváns programok (például zöld tematikájú beszélgetések, workshopok) létrehozására, önszerveződésre. Ha szükséges, biztosítsanak helyszínt ilyen jellegű események megvalósítására.

Kerületekre vonatkozó általános és zöld javaslatok különös tekintettel az utcákra, társasházakra

Társadalmunkra egyre jellemzőbb a rétegződés, az egymástól való távolodás. Gyakran találkozunk oktalan ellenszenvvel, frusztrációval, amikor számunkra idegenekkel interaktálunk. A felgyorsult, digitalizált és globalizált világban kevésbé ismerjük, értékeljük lakóközösségeinket, szomszédainkat. Ez nem véletlen, hiszen a jelenlegi pénzorientált gazdasági rendszer minden erejével igyekszik módosítani az értékrendünket, prioritásainkat. Ezzel szemben tudjuk, hogy ellenálló és összetartó közösségekre van szükségünk a klímaválság által okozott kihívások leküzdéséhez. Ugyanakkor nem csupán a klímaválság nehézségei kiáltanak közösségi erőért. Az emberi mentális jólléthez kellenek olyan körök, ahol elfogadva és szeretve érezzük magunkat. Lakókörnyezetünk pedig a tökéletes keresztmetszete a közösségnek és a természetnek. A saját otthona körüli természetközeli környezet mindenkit érdekel, a kerületében tervezett változtatásokról, építkezésekről a legtöbb lakónak van véleménye. A közös élőhelyünk – melyen osztoznunk kell – fenntartható irányba való fejlesztése és alakítása közös feladatunk.

Elvárjuk a kerületi önkormányzatoktól a részvételiség gyakorlatias, látható eredményt produkáló megvalósítását. Vonják be a kerületieket, a róluk szóló és értük történő folyamatokba! Hozzanak létre közösségi műhelyeket (például: Hegyvidéki Barkácműhely a XII. kerületben, KözMű – Közös Műhely Egyesület), ahol a lakosok alacsonyabb áron, saját maguk hozhatják rendbe használati tárgyaikat – ezzel is segítve azt, hogy kevesebb hulladék keletkezzen, illetve a javítási lehetőség miatt tovább használjanak egy-egy eszközt. A kerületi önkormányzat fejlessze a kommunikációját a lakosság felé, akár fórumokon, szociális médián, hírlevélen, rendszeres fogadóórákon, ismétlődő eseményeken keresztül, a zöld kérdéseknek kiemelt szerepet tulajdonítva. Teremtseknék díjmentes (vagy alacsony árazású) lehetőségeket a kerületiek számára, ahol kapcsolódni és tanulni is tudnak (például: utcabuli, ruhacsere, permakultúrás workshop, balkonláda-kertészkedés workshop, komposztálás workshop). Hozzanak létre közösségi kerteket, ahol a városiaknak van

esélye növénytermesztésre. Amely kerületekben már létezik közösségi kert, tartsanak igényfelmérést – amennyiben van érdeklődés, hozzanak létre újabb kertet. A közösségi komposztálás mind a társasházakban, mind köztéren való megvalósítása támogatandó és szükséges lépés. Amennyiben köztérre kerül elhelyezésre a komposztláda, az önkormányzat biztosítson megfelelő szakértőt, vagy bízza meg a közösség néhány tagját a karbantartási feladatokkal.

A társasházak számára írjanak ki pályázatot a belső beton udvarok felbontására, és helyükre kertek létrehozására, a tűzfalal rendelkező házak részére pedig támogassák a zöld falak létrehozását szakértők által ajánlott futónövényekkel. Növeljék ezen változtatások társadalmi elfogadottságát, hiszen a lokális mikroklímában jelentős szerepet játszhatnak, ilyen élőhelyek biztosításával a városi élővilág diverzitását is növelhetjük.

Az utcáink egészségesebbé és fenntarthatóbbá tétele érdekében ahol lehetséges, használjanak kevesebb aszfaltot. Az aszfalt színét világosítsák a nagyobb hővisszaverő képesség érdekében. Alakítsanak ki kvótát az újépítésű házak tetőire (például: Stuttgart⁴): a tetők legyenek világosak, vagy zöldek.

Slow (lassított) turizmus

Budapest népszerűsége turisztikai szempontból az utóbbi években exponenciálisan nőtt. Ez kifejezetten jellemző a belvárosi kerületekre, azonban minden kerületben megjelentek az AirBnB-k (rövid időre bérelhető lakások tipikusan külföldiek számára fenntartva), melyek létezése és árazása fokozza az egyébként is erősödő lakhatási válságot Budapesten, mely probléma pedig kifejezetten érinti a budapesti fiatalságot. Kérjük mind a Fővárosi és kerületi önkormányzatokat, tegyenek adekvát lépéseket annak érdekében, hogy az egyetemista és pályakezdő korosztálynak több esélye legyen árban és minőségben megfelelő lakhatást találni. Jogszabályok segítségével korlátozzák az AirBnB-k számát, azok üzemeltetésének napjait és tartsák szem előtt ezeket az érdekeket új beruházások tervezésénél is. Nem luxusberuházásokra, hanem megfizethető lakásokra van szükségünk.

Budapest mindnyájunk számára kedves és fontos. Fővárosunk a turizmus által nemcsak jelentős gazdasági lehetőséget teremt, de sok budapesti számára biztosít megélhetést is. Ugyanakkor a túlzott turisztikai nyomás káros hatással lehet a helyi lakosságra. Ezt jól példázza a Dunán közlekedő szállodahajók és városnéző hajók által okozott légszennyezés, mely jelentősen rontja a Duna-parti levegő minőségét, ráadásul károsítja Budapest jellegzetes látványát is. Javasoljuk, hogy a Fővárosi Önkormányzat és az érintett kerületi önkormányzatok közösen dolgozzanak ki egy ütemtervet ezeknek a hajóknak a belvárosból történő fokozatos kiszorítására. Fontos, hogy a budapestiek érdekeit helyezzük előtérbe!

---

⁴ [WWF 2012 Stuttgart green corridors](#)

Lezárás

Végezetül, Budapest hatalmas kincs mindannyiunk számára. Az, hogy budapestiek vagyunk meghatározza az identitásunkat, gondolkodásmódunkat, a világban betöltött szerepünket. A lakóhelyünkkel, az életünknek ilyen meghatározó aspektusával életbevágó foglalkozunk, mivel nemcsak a jelenünk, de a jövőnk is. Szeretnénk látni, hogy a programunk megvalósulása után egyre több fiatal érzi magáénak a fővárost, és nemcsak lakóhelyeként, hanem otthonaként tekint Budapestre. Nemcsak lakni, de élni is szeretnénk a városban! Ismerni a múzeumainkat, színházainkat, szeretnénk, hogy közösségi élmény fűzze generációnkat a rakparthoz, a zöldülő városrészekhez, hogy aktív diákképviseléssel a fiatalok újabb és újabb programokkal, lehetőségekkel tudják színesíteni a városi ifjúság életét. Szeretnénk, hogy kortársaink is érezzék, Budapest valóban róluk szól.

A fiatalok Budapesthez fűződő viszonya mellett a közéleti diskurzus megújítása is célunk. Szeretnénk, ha a választás különböző víziók, eltérő városvezetési koncepciók összecsapása lenne, ha alulról szerveződő kezdeményezések is be lennének emelve a politikai párbeszédbe. A választáson döntésünket előfordul, hogy magasztos elvek, olykor érzelmeink, ösztönös meggyőződéseink nyomán hozzuk. Akárhogy is teszünk, ennek következménye 5 évre szól, s a mindennapjainkra lesz a legnagyobb hatással. A politika liberalizmus és konzervativizmus, de a politika a zöld köztér vagy a felhőkarcoló is. A döntés a mi kezünkben van. A döntés joga pedig erő. Nagy erő van nálunk, szavazóknál, és nem szabad, hogy kevéssel érijük be. Ennyi erővel válasszuk, ami igazán arra érdemes.